

Dr. sc. **Jasenska Kranjčević**, dipl. ing. arh. znanstvena je savjetnica u Institutu za turizam, Zagreb. Njezin znanstveni interes je povijest planiranja seoskih naselja, planiranje i razvoj seoskog prostora, prostorna distribucija turizma, povijest turističkog nasljeđa i prostorni aspekt razvoja turizma. Objavila je značajan broj radova u domaćim i međunarodnim časopisima i knjigama. Autorica je ili koautorica izložbi o graditeljskom nasljeđu održanih u Hrvatskoj, Sloveniji i Češkoj. Suradnica je na znanstvenom projektu *Urbanizam nasljeđa – Heritage Urbanism (HERU) – Urbanistički i prostorni modeli za oživljavanje i unaprjeđenje kulturnog nasljeđa 2014.-2018.*

Srednja Europa

Nakladnička tvrtka Srednja Europa d.o.o. osnovana je 2001. godine kao izdavač povijesne, historiografsko-publicističke i jezikoslovne literature. Izrasla je u nacionalno i međunarodno prepoznatljiva nakladnika, koji je dosad u desetak bibliotечnih nizova, od monografija, preko biblioteka *Povijest i suvremenost*, *Pitanja i kontroverze*, *Kulturno nasljeđe*, do *Dječje biblioteke* s probranim kvalitetnim dječjim izdanjima, objavio više od 180 naslova, knjiga domaćih autora i prijevoda. Tvrtka je dobitnik *Nagrade Waclawa Felczaka i Henryka Wereszyckog*, koju dodjeljuje Povijesni odsjek Jagelonskog sveučilišta u Krakovu i Poljsko povijesno društvo, za promoviranje srednjoeuropske ideje u Hrvatskoj (2009).

Urbanizam nasljeđa – Heritage Urbanism (HERU) – znanstveni projekt

Znanstveni projekt HERU temelji se na stajalištu da naslijeđe ne smije biti samo spomenik prošlosti (zaštićeni objekt), već aktivan čimbenik (kreativan subjekt) suvremenoga života te kulturnog, društvenog, gospodarskog i prostornog razvoja zajednice. Prostorno planska dokumentacija u prostorima bogatim naslijeđem zahtijeva prilagodbu / promjenu postojećih metoda / modela planiranja prostora, kao i zakonodavnog okvira. Planiranje i novi zahvati u povijesnim krajolicima te urbanim i seoskim ambijentima važan su dio planiranja prostora koji traži razvoj primjerenih metoda, ali i primjenu posebnih znanja i pristupa. Prostorni razvoj mora uvažavati zatečene povijesne slojeve, ali se ne zaustavlja samo na njihovoj analizi i formalnom bilježenju, nego je cilj razvoj metode vrjednovanja naslijeđa.

Institut za turizam

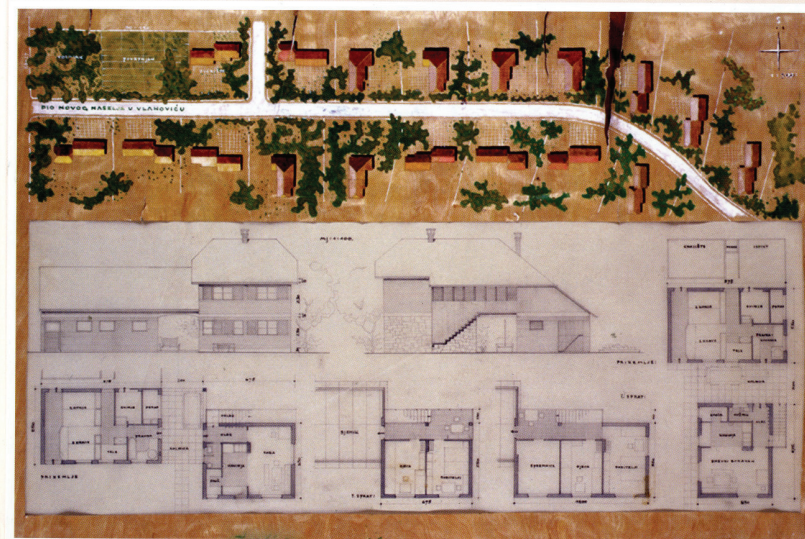
Institut za turizam jedini je znanstveni javni institut u Hrvatskoj specijaliziran za istraživanje i konzalting u turizmu. Svoje iskustvo temelji na znanstvenom radu, kontinuiranim istraživanjima i stalnom usavršavanju multidisciplinarnog radnog tima. Integrirani pristup turističkom razvoju i upravljanju koji uvažava razvojne aspekte poduzeća, turističke destinacije i nacionalnu turističku politiku, strateška je odrednica djelovanja Instituta. IT je partner nositeljima turističke aktivnosti u ostvarivanju zajedničkog cilja – postizanja veće konkurentnosti hrvatskog turizma.

PREDSTAVLJANJE KNJIGE

Jasenska Kranjčević

ZANEMARENA BAŠTINA

PROSTORNE STRUKTURE SELA U HRVATSKOJ

Organizatori:

Knjižnica Građevinskog i arhitektonskog fakulteta Osijek
Srednja Europa d.o.o., Zagreb
Institut za turizam, Zagreb

***

Četvrtak, **15.11.2018.** u **13:00** sati

Građevinski i arhitektonski fakultet Osijek
Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
u predavaonici 0.5 (prizemlje)

Ulica Vladimira Preloga 3, Osijek

O knjizi

Autorica:

dr. sc. **Jasenka Kranjčević**, dipl. ing. arh.,
znanstvena savjetnica, Institut za turizam, Zagreb

Izdavač:

Srednja Europa, Zagreb

Urednica:

dr. sc. **Suzana Leček**, znanstvena savjetnica

Recenzenti:

prof. dr. sc. **Zlatko Jurić**
prof. dr. sc. **Zlatko Karač**

Grafički urednik:

Krešimir Krnic

Grafičko oblikovanje i prijelom:

Banian Itc., IV. Ravnice 25, Zagreb

Za izdavača:

prof. dr. sc. **Damir Agičić**

Objavljivanje knjige financijski su pomogli

Ministarstvo znanosti i obrazovanja RH
Hrvatska komora arhitekata

Ova knjiga dio je znanstvenog projekta *Urbanizam nasljeđa – Heritage Urbanism (HERU) – Urbanistički i prostorni modeli za oživljavanje i unaprjeđenje kulturnog nasljeđa*, koji financira Hrvatska zaklada za znanost (HERU-2032), a provodi Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, voditelj akademik Mladen Obad Šćitaroci.

This book is a part of the scientific project *Heritage Urbanism (HERU) – Urban and Spatial Models for Revival and Enhancement of Cultural Heritage* (HERU-2032) financed by Croatian Science Foundation, which is being carried out at the Faculty of Architecture, University of Zagreb, lead by academian Mladen Obad Šćitaroci.

Predmet ove knjige su planirana seoska naselja u Hrvatskoj od sredine 18. do sredine 20. stoljeća. Prezentacijom i analizom sakupljenih primjera dobiva se uvid u pristup planiranju / reguliranju seoskih naselja u Hrvatskoj ali i u prostorne strukture sela.

Kulturna baština sela dugo je vremena bila zanemarivana jer je bila smatrana „nižim“ rangom a pri tome se misli i na prostorne strukture sela. Stoga je ova knjiga pokušaj ukazivanja na prepoznatljive prostorne strukture sela kao vrijedne baštine koja doprinosi prostornoj raznolikosti ali i prostornom identitetu Hrvatske.

Glavni dio knjige podijeljen je na slijedeća poglavlja: Uvod; Probleme planiranja i tradicija reguliranja sela u Hrvatskoj, reguliranje sela u Hrvatskoj od 18. do sredine 19. stoljeća; Reguliranje sela od sredine 19. stoljeća do kraja Prvoga svjetskog rata; Regulacija sela između dva svjetska rata; Planiranje sela u vrijeme Drugoga svjetskog rata; Planiranje sela nakon Drugoga svjetskog rata; Pogovor; Biografije, Literatura i Popis naselja.

Za svako vremensko razdoblje donosi se sažeti prikaz glavnih karakteristika te nekoliko odabranih reprezentativnih primjera planiranih prostornih struktura sela.

Prostorne strukture sela mijenjale su se kroz povijest, a ovisile su o političkim, ekonomskim, društvenim, kulturnim i prirodno-geografskim uvjetima. Obično se pretpostavlja da su sela nastajala spontano i da im je prostorna struktura ovisila samo o prirodno geografskim predispozicijama, kojima se ljudsko naselje jednostavno prilagodilo. Gotovo je nepoznato, barem široj javnosti, kako su sela barem jednako često nastajala svjesnom namjerom naseljavanja, koju je pratilo planiranje i prostorno (pravilno) strukturiranje.

Iako je vrijeme u kojem su nastale nove prostorne strukture sela, bilo bez interneta, društvenih mreža a veliki dio prostora bio bez električne rasvjete, planeri su svoje projekte bazirali na praktičnim znanjima i iskustvima. Imena nekih „kreatora“ znamo, dok su drugi ostali nepoznati, ali svi su oni svojim projektima doprinijeli osmišljavanju prepoznatljivih prostornih struktura sela u Hrvatskoj.

Knjiga je posvećena svima onima koji su doprinijeli kreiranju i očuvanju prostornih struktura sela, što znači planerima, graditeljima i stanovnicima sela. Namijenjena je znanstvenicima i stručnjacima, koji se bave istraživanjem povijesnog, sadašnjeg ili kreiranjem novog prostornog identiteta sela. Stoga knjigu mogu koristiti oni koji se bave osmišljavanjem i vođenjem razvojne politike, poput prostornih planera ili rukovodstava sela, a bit će korisna i znanstvenicima, među kojima posebice povjesničarima umjetnosti, etnolozima i arhitektima. Napokon, vjerujemo da će biti zanimljiva svim ljubiteljima baštine i stanovnicima sela.